

VERTINIMAS INFORMATIKOS PAMOKOSE

Vertinimas informatikos pamokose – svarbus mokymąsi skatinantis veiksnys. Tai – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymo(si) pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Vertinimas informatikos pamokose turi padėti mokiniams mokytis, tobulėti, tapti savarankiškais, atsakingais už mokymosi rezultatus, ugdyti pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti veiklą ir pasirinkti tinkamiausius mokymosi būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojamos ne mokinių klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai.

Formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas pamokoje. Mokinių pasiekimai informatikos pamokose vertinami **kaupiamuoju** būdu už kiekvieną platesnės apimties Programos (mokymo(si) etapo, ilgalaikės užduoties, projekto) temą. Stebimas mokinių mokymosi procesas, veiklos etapai, vertybinės nuostatos. Formuojamasis vertinimas padeda mokiniams mokytis. **Apibendrinamasis** vertinimas padeda apžvelgti visą laikotarpį ir nustatyti mokinių pasiekimų lygius. Remiantis vertinimo rezultatais numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Rengiant formuojamojo ir (ar) apibendrinamojo vertinimo užduotis:

- *atsižvelgti į pasiekimų lygių požymius*
- *kurti skirtingus pasiekimų lygius atitinkančias užduotis.*
- *Užduotys negali riboti mokinių galimybių atlikti aukštesnius pasiekimų lygius atitinkančias (sudėtingesnes) užduotis.*

Vertinant mokinių pasiekimus derėtų atsižvelgti į mokinių poreikių ir pomėgių įvairovę, ankstesnį pasirengimą (informatikos pamokų, būrelių, programavimo mokyklų ir pan. lankymą), klasės (grupės) sudėtį (socialinį, etninį ir religinį kontekstą, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių buvimą).

Mokytojas privalo aptarti su mokiniais ir pasirinkti klasei (grupei) tinkamus vertinimo kriterijus.

Mokinių pasiekimų lygių požymiai pateikiami klasių koncentrams ir aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Pasiekimų lygių požymiai skirti vertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Jie padeda mokytojui stebėti, fiksuoti, apibendrinti individualius mokinių pasiekimus ir diferencijuoti užduotis. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad tas pats pasiekimų lygis skirtinguose centruose skiriasi nagrinėjamos temos sudėtingumu ir gilumu. Pasiekimų lygių požymių aprašai skirti vertinti tam tikro mokymo(si) laikotarpio mokinių pasiekimus ir pažangą, o ne pavienius mokinių darbus ir atsakymus.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudojamos šios mokinių pasiekimų lygius rodančios skalės ir sąvokos:

- savarankiškumo:
 - *padedamas* – atlieka užduotį dalyvaujant ar procesą moderuojant mokytojui;
 - *naudodamasis netiesiogine pagalba* – atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, naudodamasis papildomai pateikta medžiaga, vadovaudamasis pateiktais kriterijais;
 - *konsultuodamasis* – atlieka užduotį tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
 - *savarankiškai* – užduotį atlieka be pagalbos, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti.
- konteksto:

- *artima aplinka* – mokiniui pažįstama, kasdienė aplinka (pavyzdžiui, mokyklos, namų);
- *įprastas kontekstas* – jau nagrinėtos reiškinių, proceso sąlygos, aplinkybės;
- *naujas, neįprastas kontekstas* – dar nenagrinėtos reiškinių, proceso sąlygos, aplinkybės, reikalaujančios naujų sprendimų.

Aprašant pasiekimus ir pasiekimų lygių požymius vartojami šie terminai:

- *analizuoti* – rasti požymius, savybes, charakteristikas ar parametrus, skaidyti į dalis, apmąstyti.
- *apibendrinti* – išreikšti apibendrinamąjį teiginį, nuomonę remiantis pagrįstais duomenimis, faktais (pereiti į aukštesnį abstrakcijos lygį);
- *apibrėžti* – nurodyti tas sąvokos savybes, kurios nusako ją vienareikšmiškai ir logiškai neišplaukia iš kitų savybių;
- *apibūdinti* – pateikti apibrėžimą, nusakyti, aprašyti objekto (reiškinių, proceso) esminius požymius, savybes, sąsajas su kitais objektais (reiškinių, procesais) ir sąlygas, kuriomis jis pasireiškia, pateikti pasireiškimo ir taikymo pavyzdžių;
- *aptarti* – įvertinti aplinkybes, apsvarstyti, aiškintis neaiškius dalykus, diskutuoti;
- *argumentuoti* – aiškinti, remiantis teiginiais, pagrįstais argumentais; siekiama atsakyti į klausimą „kodėl“;
- *atpažinti objektą (reiškinį, procesą)* – iliustracijose, schemose, tekstuose, aplinkoje ir kt. atskirti, nustatyti, išskirti iš kitų objektų (reiškinių, procesų);
- *formuluoti* – aiškiai ir tiksliai išreikšti mintį, užduoties (uždavinio) sąlygą, klausimą, taisyklę, išvadą ir kt.;
- *integruoti* – jungti į visumą skirtingus elementus, dalis;
- *į(si)vertinti* – nustatyti vertę, nuspręsti ko vertas, išmatuoti reikšmę, išsakyti nuomonę, pažymint privalumus ir trūkumus;
- *komunikuoti* – naudoti kalbą komunikacijai dalyko viduje ir išorėje, šiam tikslui pasitelkiant veiksmingas išraiškos priemones ir formas;
- *modeliuoti* – stebint ar naudojant aprašymus tirti egzistuojančių ir (ar) kuriamų (projektuojamų) objektų (reiškinių, procesų) savybes, kurti (naudoti) jų modelius (matematinis modelius);
- *nagrinėti* – aiškintis esmę, svarstyti, išskirti požymius, savybes;
- *naudoti* – taikyti veiklai; pavartoti priemonę, įrankį tikslui siekti;
- *nurodyti (pateikti)* – pasakyti (įvardyti, išvardyti) reikšmes, objektus, reiškinius, procesus, sprendimo būdą;
- *paaiškinti* – detalai pateikti (atskleisti) proceso (sprendimo) detales, vyksmą, dėsningumus;
- *pagrįsti* – nurodyti racionalias priežastis, kodėl kas nors yra teisinga arba kodėl kažkas yra naudojama;
- *palyginti* – gretinti objektus (reiškinius, procesus, sprendimus), nurodyti jų panašumus ir (ar) skirtumus;
- *parodyti* – atskleisti, išreikšti;
- *pasiūlyti* – pasirinktu būdu perteikti mintis, idėjas;
- *patikrinti (testuoti)* – įsitikinti, kad surastas teisingas, prasmingas, pagrįstas atsakymas (sprendimas);
- *pavaizduoti* – sukurti, parodyti vaizdu (diagrama, grafiku, schema, piešiniu ir kt.);
- *planuoti* – sudaryti planą, nuoseklų veiklos sąrašą, numatyti atlikimo eigą;

- *pristatyti* – pasirinktu būdu kurti objekto (reiškinio, proceso, veiklos, rezultato) pristatymą;
- *taikyti* – naudoti praktikoje;
- *tyrinėti* – domėtis, ieškoti, stebėti, atlikti bandymus, aiškintis dėsningumus, ieškoti argumentų, faktų;

▪ *vertinti (kritiškai vertinti)* – apdoroti informaciją, nuspręsti, kuri yra svarbi, reikalinga ar reikalaujanti papildymo, priimti loginiais argumentais grįstą sprendimą, įvertinti teisingumą.

Pagrindiniame ir viduriniame ugdyme, kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis – 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10.

Išorinis apibendrinamasis vertinimas. Organizuojami šie informatikos mokymosi pasiekimų patikrinimai: brandos darbas, brandos egzamino pirmoji ir antroji dalys.

Mokymosi pagal vidurinio ugdymo programą pasiekimai tikrinami brandos darbu, rengiamu III ar (ir) IV gimnazijos klasėse, tarpiniu patikrinimu, brandos egzaminu.

VBE pirmosios dalies, rengiamos pirmaisiais vidurinio ugdymo programos metais, užduoties struktūra:

- *informatikos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais tarpinio patikrinimo užduotyje:*

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Skaitmeninio turinio kūrimas (A)	Algoritmų ir programavimo sritys (B)	Duomenų tyrybos ir informacijos sritys (C)	Technologinių problemų sprendimo sritys (D)	Virtuali komunikacija bei rašbiavimas (E)	Saugus elgsenys (F)	
Skaitmeninio turinio kūrimo mokymo(si) turinys							18
Algoritmų ir programavimo mokymo(si) turinys							25
Duomenų tyrybos ir informacijos mokymo(si) turinys							10
Technologinių problemų sprendimo mokymo(si) turinys							17

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimų sritys						Užduoties taškai procentais
	Skaitmeninio turinio o kūrimas (A)	Algoritmai ir programavimas (B)	Duomenų tybair informacijasa (C)	Technologijų problemų spręsen dima s (D)	Virtualioji komunikacija ir bendradarbiavimas (E)	Saugaus elgesys (F)	
Virtualiosios komunikacijos ir bendradarbiavimo mokymo(si) turinys							10
Saugaus elgesio mokymo(si) turinys							20
Iš viso taškų procentais	18	25	10	17	10	20	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima paklaida iki 5 procentų.

- tarpinio patikrinimo užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje. Užduotis rengiama remiantis Programos III gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu, atsižvelgiant į pagrindinės mokyklos informatikos kurse nagrinėjamas sąvokas ir išsiugdytus gebėjimus bei numatytą tarpinio patikrinimo datą (ugdymo procese nenagrinėtas mokymo(si) turinys neįtraukiamas). Užduotį sudaro pasirenkamojo, trumpojo atsakymo ir struktūriniai klausimai.

Brandos egzamino II dalies, vykdomo baigiamojoje vidurinio ugdymo programos klasėje, užduoties struktūra:

- informatikos mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais brandos egzamino užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiiekimų sritys						
	Skaitmeninio turinio kūrimas (A)	Algoritmai ir programavimas (B)	Duomenų tyryba ir informacija (C)	Technologinių problemų sprendimas (D)	Virtualiosios komunikacijos ir bendradarbiavimas (E)	Saugaus elgesio (F)	Užduoties taškai procentais
Skaitmeninio turinio kūrimo mokymo(si) turinys							10
Algoritmų ir programavimo mokymo(si) turinys							50
Duomenų tyrybos ir informacijos mokymo(si) turinys							25
Technologinių problemų sprendimo mokymo(si) turinys							—
Virtualiosios komunikacijos ir bendradarbiavimo mokymo(si) turinys							—
Saugaus elgesio mokymo(si) turinys							15
Iš viso taškų procentais	10	50	25	—	—	15	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima paklaida iki 5 procentų.

▪ brandos egzamino užduotis rengiama ir vertinama centralizuotai. Užduotis rengiama remiantis Programos IV gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu ir III gimnazijos klasės mokymo(si) turiniu, kuris nebuvo įtrauktas į tarpinį patikrinimą. Pagrindinio ugdymo 9–10 (I–II gimnazijos) ir III gimnazijos klasės mokymo(si) turinys į užduotį įtraukiamas tik tiek, kiek būtina užduotims, parengtoms pagal IV gimnazijos klasės mokymo(si) turinį, atlikti. Užduotį sudaro trumpojo, atvirojo atsakymo ir struktūriniai klausimai bei praktinės užduotys (įskaitant ir programavimo praktines užduotis).